

7692

تاریخ و سیرہ

۱۰۰۰
۱
۲۸۰
باس

حضرت عباس علیہ السلام

باقر شریف قرشی^(۵)

ترجمہ: سید حسن امامیان

تحتیق: محمدی باقر قرشی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

www.Ketab.ir

سرشناسه : قرشی، باقر شریف، ۱۹۲۶-م.
 Qarashi, Baqir Sharif
 عنوان قرارداد : العباس بن علي رائد الكرامة والفداء في الاسلام . فارسی
 عنوان و نام پدید آور : تاریخ و سیره حضرت عباس (ع) / تألیف باقر شریف قرشی ؛ تحقیق : مهدی باقر قرشی ؛
 ترجمه سید حسن امامیان .
 مشخصات نشر : قم : انتشارات سرور ، ۱۳۹۷ .
 مشخصات ظاهری : ۲۸۰ ص .
 شابک : 978 - 964 - 6314 - 94 - 8
 وضعیت فهرست نویسی : فیا .
 یادداشت : کتابنامه به صورت زیر نویس .
 موضوع : عباس بن علی (ع) . ۴۲۶-۶۱ ق .
 موضوع : عباس بن علی (ع) . ۲۶-۶۱ ق .-- تاریخ و سیره
 موضوع : Abbas ibn Ali
 شناسه افزوده : باقر قرشی ، مهدی ، ۱۹۵۸-م .
 شناسه افزوده : امامیان ، سید حسن ، ۱۳۴۳- ، مترجم
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۷ ۴۰۴۱ ق ۴/ع ۴۲ BP۴۲/۴
 رده بندی دیویی : ۲۹۷/۹۵۳۸
 شماره کتابشناسی ملی : ۵۵۲۵۹۹۶

قم، خیابان دور شهر، کوچه ۲۴، پلاک ۶۰، تلفن ۳۷۷۳۶۸۱۰، صندوق پستی ۳۷۱۸۵-۴۹۶
 فروشگاه: قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه اول، شماره ۱۵۲، تلفن ۳۷۸۴۲۶۶۲

تاریخ و سیره حضرت عباس (ع)

تألیف : باقر شریف قرشی (ع)
 تحقیق : مهدی باقر قرشی
 ترجمه : سید حسن امامیان
 ناشر : انتشارات سرور
 لیتوگرافی : تیزهوش
 چاپ : وفا
 صحافی : یاس
 نوبت چاپ : اول
 سال نشر : ۱۳۹۷ هـ.ش
 تیراژ : ۱۰۰۰ نسخه
 بها : ۵۰۰۰ تومان

* کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است *

شابک ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۶۳۱۴ - ۹۴ - ۸

تقدیم

به فاتح بزرگ که دل‌های مردم و احساساتشان را تصرف نمود

به سرود آزادگان در هر زمان و مکان

به کسی که زیر بار ظلم نرفت و سرور شهیدان امام حسین علیه السلام

با تواضع و فروتنی این پژوهش در باره زندگی حضرت عباس بن

علی علیه السلام را که در رفتار خود با برادرش امام حسین علیه السلام حقیقت برادری

راستین را مجسم نمود و جان خود را در راه او فدا نمود، و با خون دل

خود از او دفاع کرد تقدیم می‌کنم

با این امید که بر من منت نهد و قبول فرماید

مؤلف

﴿وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْواتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ﴾ * فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ * يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةِ اللَّهِ وَفَضْلٍ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ﴾ «کسانی را که در راه خدا کشته شدند، مرده نبیندار، بلکه آنان زنده هستند و نزد پروردگارشان روزی داده می‌شوند» * و به آنچه خدا از فضل خود به آنان داده است شادمان هستند و به کسانی که پشت سرشان آیند و به آنان نرسیده باشند بشارت می‌دهند که نه ترس و وحشتی داشته و نه اندوهگین شوند * خود را به نعمت و لطفی از خدا بشارت می‌دهند و اینکه خدا اجر و پاداش مؤمنان را تباه نمی‌سازد»

سورة آل عمران: ۱۶۹-۱۷۱

فهرست مطالب

۱۷	 سخن محقق
۱۹	 در پیشگاه تو
۲۱	 پیشگفتار

ولادت و پرورش یافتن

۳۳	 نَسَب درخشان
۳۳	 پدر
۳۴	 مادر
۳۴	 ۱- عامر بن طفیل
۳۵	 ۲- عامر بن مالک
۳۵	 ۳- طفیل
۳۶	 ۴- عروۀ بن عتبہ
۳۶	 ازدواج امیر مؤمنان علیه السلام با امّ البنین علیها السلام
۳۷	 مواظبت امّ البنین علیها السلام از دو سبط پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم
۳۸	 جایگاه امّ البنین علیها السلام نزد اهل بیت علیهم السلام
۳۹	 جایگاه امّ البنین علیها السلام نزد مسلمانان

۳۹	نوزاد با عظمت
۴۰	سال ولادت
۴۰	نام‌گذاری
۴۱	کنیه‌ها
۴۱	۱. ابو الفضل
۴۱	۲. ابو القاسم
۴۱	لقب‌ها
۴۲	۱. قمر بنی هاشم
۴۲	۲. سقا
۴۲	۳. قهرمان علقمی
۴۳	۴. پرچمدار
۴۳	۵. کبش الکتیبه
۴۴	۶. عمید
۴۴	۷. حامی کجاوه‌ها
۴۴	۸. باب الحوائج
۴۵	شمایل
۴۵	سپردن او به خدا توسط امّ البنین علیها السلام
۴۶	همراه با پدر
۴۷	پرورش یافتن

دیدگاه‌هایی در باره شخصیت حضرت عباس علیه السلام

۵۱	اول. امام سجاد علیه السلام
۵۲	دوم. امام صادق علیه السلام

۵۴	 زیارت امام صادق علیه السلام
۶۰	 سوم. حضرت حجت علیه السلام
۶۱	 چهارم. شاعران
۶۱	 ۱. کمیت
۶۲	 ۲. فضل بن محمد
۶۳	 ۳. سید راضی قزوینی
۶۴	 ۴. محمد رضا آذری
۶۵	 ۵. ابراهیم طباطبائی

عناصر شخصیت حضرت عباس علیه السلام

۶۹	 ۱. شجاعت
۷۰	 با شاعران
۷۴	 ۲. ایمان به خدا
۷۵	 ۳. مناعت طبع
۷۵	 ۴. صبر و شکیبایی
۷۶	 ۵. وفاداری
۷۶	 وفاداری به دین
۷۷	 وفاداری به ائمه
۷۷	 وفاداری به وطن
۷۸	 وفاداری به برادر
۷۸	 ۶. اراده مستحکم
۷۹	 ۷. رأفت و مهربانی

همراه با رویدادها

۸۵	حکومت امیر مؤمنان علیه السلام
۸۷	روش حکومت امام علیه السلام
۸۷	اول. گسترش آزادی‌ها
۸۹	دوم. گسترش آگاهی دینی
۹۰	سوم. گسترش آگاهی سیاسی
۹۲	چهارم. لغو امتیاز دمی و خویشاوند سالاری
۹۲	پنجم. از بین بردن فقر
۹۴	نیروهای مخالف امام علیه السلام
۹۴	عایشه
۹۸	معاویه و بنی‌امیه
۱۰۰	اعلام جنگ
۱۰۲	تصرف فرات
۱۰۳	دعوت امام علیه السلام به صلح
۱۰۴	آغاز جنگ
۱۰۵	نیرنگ بزرگ
۱۰۷	تحکیم
۱۰۸	نافرمانی خوارج
۱۱۰	پیامدهای ناگوار
۱۱۱	شهادت امام علیه السلام
۱۱۳	سفارش‌های جاودانه
۱۱۵	به سوی بهشت جاویدان
۱۱۶	تجهیز امام علیه السلام

۱۱۷	 خلافت امام حسن علیه السلام
۱۱۸	 اعلام جنگ توسط معاویه
۱۱۹	 در مدائن
۱۲۰	 ۱. خیانت فرمانده کل
۱۲۰	 ۲. تلاش‌هایی برای ترور امام علیه السلام
۱۲۱	 ۳. تکفیر امام علیه السلام
۱۲۱	 ۴. غارت وسایل امام علیه السلام
۱۲۲	 ضرورت صلح

کابوس هولناک

۱۲۸	 از بین بردن نیروهای آگاه
۱۲۸	 ۱. حجر بن عدی کندی
۱۲۹	 ۲. عمرو بن حمق خزاعی
۱۳۰	 ۳. رُشید هَجَری
۱۳۱	 مبارزه با اهل بیت علیهم السلام
۱۳۱	 ۱. جعل حدیث بر علیه آنان
۱۳۲	 ۲. دشنام دادن به امیر مؤمنان علیه السلام
۱۳۳	 ۳. به کارگیری آموزشگاه‌ها
۱۳۴	 گسترش ظلم و ستم
۱۳۵	 بخشیدن خلافت به یزید
۱۳۶	 ترور شخصیت‌های مسلمان
۱۳۶	 ۱. سعد بن ابی وقاص
۱۳۶	 ۲. عبدالرحمن بن خالد

- ۱۳۷ ۳. عبدالرحمن بن ابی بکر
- ۱۳۷ ۴. امام حسن علیه السلام
- ۱۴۰ مخالفت امام حسین علیه السلام با معاویه
- ۱۴۱ گرد هم آیی امام حسین علیه السلام
- ۱۴۳ هلاکت معاویه

همراه با نهضت حسینی

- ۱۴۸ مخالفت امام حسین علیه السلام با بیعت یزید
- ۱۴۹ به سوی مکه
- ۱۵۱ وحشت دستگاه حکومتی در مکه
- ۱۵۲ اقدامات شیعیان کوفه
- ۱۵۳ نامه‌های مردم کوفه
- ۱۵۳ اعزام مسلم علیه السلام به کوفه
- ۱۵۵ ابن زیاد در کوفه
- ۱۵۷ نقشه‌های هولناک
- ۱۵۷ ۱. جاسوسی از مسلم علیه السلام
- ۱۵۸ ۲. دستگیری هانی
- ۱۵۹ اعتراض مذحج
- ۱۶۰ قیام مسلم علیه السلام
- ۱۶۱ جنگ روانی
- ۱۶۳ در میهمانی طوعه
- ۱۶۵ فاش نمودن محلّ اختفای مسلم علیه السلام
- ۱۶۶ یورش بر مسلم علیه السلام

- ۱۷۰ دستگیری مسلم علیه السلام
- ۱۷۲ با پسر مرجانه
- ۱۷۳ به سوی ملکوت اعلی
- ۱۷۳ شهادت هانی
- ۱۷۴ کشیدن اجساد در کوچه ها

به سوی سرزمین شهادت

- ۱۸۰ رسیدن خبر شهادت مسلم علیه السلام
- ۱۸۲ خبر دردناک شهادت عبدالله بن یقطر
- ۱۸۴ ملاقات کاروان امام علیه السلام با حُر
- ۱۸۶ سخنرانی امام علیه السلام در میان سپاه حُر
- ۱۹۰ انگیزه های نهضت از زبان امام علیه السلام
- ۱۹۳ نامه پسر مرجانه به حُر
- ۱۹۴ در کربلا
- ۱۹۹ اعزام لشکرها برای جنگ با امام حسین علیه السلام
- ۲۰۰ سخنرانی ابن زیاد
- ۲۰۱ تصرف فرات
- ۲۰۳ سقاییت اهل بیت علیهم السلام توسط عباس علیه السلام
- ۲۰۴ امان نامه شمر برای عباس علیه السلام و برادرانش
- ۲۰۵ حرکت لشکرها برای جنگ با امام حسین علیه السلام
- ۲۰۹ امام علیه السلام به اصحاب خود اجازه رفتن می دهد
- ۲۱۰ پاسخ اهل بیت علیهم السلام
- ۲۱۱ پاسخ اصحاب

۲۱۳	سپری کردن شب به عبادت
۲۱۴	روز عاشورا
۲۱۴	دعای امام علی (ع)
۲۱۵	سخنرانی امام علی (ع)
۲۲۲	سخنرانی دیگری از امام حسین (ع)
۲۲۷	اجابت حُر

میدان جنگ

۲۳۴	حمله اول
۲۳۴	مبارزه دو سپاه
۲۳۶	اقامة نماز ظهر
۲۳۸	شهادت باقیمانده اصحاب
۲۳۹	شهادت خاندان پیامبر ﷺ
۲۳۹	شهادت حضرت علی اکبر (ع)
۲۴۶	شهادت خاندان عقیل
۲۴۷	شهادت فرزندان امام حسن (ع)

بر کرانه های علقمی

۲۵۴	عباس (ع) با برادرانش
۲۵۴	ادّعی سست و بی ارزش
۲۵۵	شهادت برادران عباس (ع)
۲۵۷	شهادت حضرت عباس (ع)

همسر و فرزندان

۲۶۷	 همسر
۲۶۷	 پدر
۲۶۸	 مادر
۲۷۰	 فرزندان
۲۷۱	 فرزندان عبیدالله
۲۷۳	 فهرست منابع

سخن محقق

بسم الله الرحمن الرحيم

حضرت عباس علیه السلام فرمانده و پیشگامی است که روح قهرمانی و فداکاری در شخصیت و عناصر ذاتی او با روح انسانیت و مناعت طبع و مودت و محبت و برادری در هم آمیخت، و همه معانی رفعت و اخلاص در برابر حق در او تجلی یافت، و واقعه کربلا والاترین معانی قهرمانی و تاریخ، فداکاری و شجاعت او را با حروفی از نور ثبت نمود.

واقعه کربلا درس‌ها و عبرت‌هایی از مقاومت در برابر ظلم و سرکشی ارائه کرد، و حضرت عباس علیه السلام قهرمانی‌هایی در آن از خود نشان داد که اندیشه‌ها را به شگفتی و خردها را به تحیر وامی‌دارد، او مدرسه‌ای برای برادری راستین بود زیرا که خود و هرچه را که در اختیار داشت فدای برادر و امامش امام حسین علیه السلام نمود و همه جلوه‌های فداکاری و از خود گذشتگی را تجسم بخشید.

حضرت عباس علیه السلام به میدان جهاد رفت تا کلمه توحید را در زمین برافرازد، و هنگامی که به شهادت رسید همه ارزش‌های انسانی و ملاک‌های شرافت و بزرگی را سرلوحه خود قرار داده بود، پس سلام و دورد بر تو ای ابا الفضل.

و از آنجا که مرحوم علامه شیخ باقر شریف قرشی رحمته الله در محبت و اخلاص نسبت به مولای ما حضرت عباس علیه السلام ذوب شده بود، کتاب حاضر شعله و اخگری در باره تاریخ و سیره والاترین شخصیت قهرمانانه در تاریخ اسلامی گردید و در چندین نوبت به زبان‌های انگلیسی و فارسی و اردو ترجمه شده است.

در اینجا شاید مناسب باشد خاطره‌ای از آن مرحوم نقل کنیم، و آن اینکه روزی شخصی به منزل ایشان رفت و به او گفت: دیشب شما را در خواب دیدم که مردی با قدی بلند و نوری همچون ماه از چهره او می‌درخشید شما را در آغوش گرفت، چون به او نگرستم دیدم که دستانش همانند حضرت ابو الفضل العباس علیه السلام قطع شده‌اند. علامه به او گفت: برادر! دیشب ساعت دو و نیم بعد از نیمه شب از تألیف کتابم در باره قمر بنی‌هاشم حضرت عباس علیه السلام فارغ شدم و از خداوند عز و جل آرزوی قبول و شفاعت مولایمان ابو الفضل العباس علیه السلام نمودم.

یکی دیگر از مؤمنان می‌گوید: نزد علامه قرشی رفتم و به او گفتم: من نذر کرده بودم اگر حاجتم برآورده شد، هدیه‌ای به حضرت عباس علیه السلام تقدیم کنم که نتوان قیمتی برای آن تعیین کرد؛ پس چون حاجتم برآورده شد و خواستم نذرم را ادا کنم، متحیر ماندم که آن چه هدیه‌ای است که نمی‌توان قیمتی برای آن تعیین کرد، پس به برکت حضرت عباس علیه السلام به خدا متوسل شدم که مسئله این نذر را برای من حل کند، تا اینکه حضرت عباس علیه السلام را در عالم رؤیا دیدم که به من فرمود: هدیه‌ای که نتوان قیمتی برای آن تعیین نمود این است که به نیابت از من به زیارت برادرم امام حسین علیه السلام بروی.

در پایان بر خود لازم می‌دانم سپاس و قدردانی خود را به پیشگاه نیکوکار ارجمند جناب حاج آقا هاشم مطلبی کاشانی تقدیم کنم به خاطر مساعدت کریمانه ایشان برای چاپ این کتاب تا ثوابش را به روح صبیۀ بزرگوار خود مرحومه مغفوره خانم زهرا مطلبی کاشانی که بر اثر بیماری درگذشت اهداء نماید، خدا بر حسنات آن مرحومه بیافزاید و شفاعت بانوی ما حضرت زهرا علیها السلام و ائمه اطهار علیهم السلام و نیز بانو ام البنین علیها السلام و فرزندش ابو الفضل العباس علیه السلام را نصیب او سازد.

مهدی باقر قرشی

نجف اشرف